

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Culv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 360 Lei.

Fél évre 180 Lei.

Negyed évre 90 Lei.

Havonta 30 Lei.

Hirdetések díjszabás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Gyilkos demagógia.

Az események tanulsága független a cselekvés színhelyétől s független az általa előidézett közvetlen hatástól is. Tömegeket megmozdító katasztrófák mulhatnak el anélkül, hogy a tapasztalatok birtokállományát gazdagítanák s magános életsorok tanulsággal válhatnak az emberiség közkincsévé.

Azok a revolverlovások, amelyek a bolgár miniszterelnök életét fenyegették meg, nemcsak egy bírót tárgyalás számára nyújtanak feladatot. A demagógia és a megfontoltság összekötésére Bulgária csatájától és revolverlovásoktól hangos politikai harcmezéjén s ennek az összekötésnek egy eltévedt golyója hirtelen keresztül a miniszterelnök autóját. Szám bulinszki az ekészarva mellől került a börtönbe s a börtönből a miniszterelnök székébe. A háború ellenére, a béke kéregetése s a bolgár kigazdák tömegeinek támogatása adta kezébe a hatalmat. Ezt a hatalmat kíméletlenül és szívós tervszerűséggel kezeli. Parasztdiktatúrát valósított meg, országuralommal vetette meg alapját, hadat üzent a városoknak s az intellektueleknek, állandó harcban van a munkásokkal egy felől s a nacionalistákkal más felől, börtönbe záratta a hadbírók mellé politikai ellentelét is, a kommunisták mellé a progresszív bolgárokat is, most a szobranie felosztásának gondolatával foglalkozik, hogy a parlamentáriszimus romjain építse ki diktatúrájának végleges berendezését, mindez valóban körülhatéltlenül nyílt és egyenes vonalú irányt jelent a politikai labirintusában. A golyót azok szánták neki, akik a békeszerződés konzekvenciájának levonásában a nemzeti ügy elárulását látták.

A politika jelenségei gyakori megismétlődéssel mutatnak ehhez hasonló példákat. Aki gyakorlati politikát akar folytatni, aki a tömegek támogatásával akarja céljait elérni, aki a legtisztább önzetlenséggel a legnemesebb gondolatok, predikátorai szegődik, annak is számba kell vennie, hogy minden mondatát, minden gesztusát, minden cselekedetét, hogy feszíteti keresztre, hogy tördelheti kerékbe, hogy ütheteti szegvenkoldába a demagógia. A tömeg kritika s valami szerencsétlen ösztönösség mindig a végletek felé hajtja, Nagy hangvorból csak a

legélesebb rikácsolást hallja, mozgó tömegekből csak a legjobban ágálót látja s könnyebben hisz azoknak a kijelentéseknek, amelyeket az uszító indulat fut, mint amelyeket a megfontolt értelem mélyít el. Pedig a politikus nem árulhatja el terveit, nem játszhatik nyitott kártyákkal. Meg kell alkudnia a helyzetekkel, meg kell alkudnia a rendelkezésre álló erővel s meg kell alkudnia a szembenálló hatalommal s ezalatt megalkuvás nélkül kell hirdetni megalkuvás nélküli programját. A politika lombkjában kell kifőznie terveit s a tömegek, akár mögötte állanak akár vele szemben, csak a lombik fölszálló gőzét látják.

A demagógiai ártása ellen nem ad páncélt a tisztaság s nem vértet föl az önzetlenség. A demagógia harci eszköze a rágalom, a tömegek értesületlenségének gonoszul számító kihasználása. A tömeg mindig hajlik a jelszavakra s arra, hogy megfontolás nélkül higgyen a jól hangzó jelszavaknak. A lelkiismeretlenség a jelszavak csöváját dobja a tömegek közé s elkezd üvöltöni. A leghitlenebb uszításból is marad a lélek fene-

kén parázsló gyanta, melyet a kértelkedés első rezzenése lángra lobbant. Vannak kalózsai a demagógiának, akik letépték magukról a lelkiismeret fékjeit, akik meg tudják magukat őrizni a becsület és tisztesség kötelezettségeinek befolyása alól, akiket nem fészélyez a morál s akik levetették magukról

a közérdek jármát, amibe minden igaz férfi önként hajtja bele fejét. Ezek a demagógok a tömegek hiúságát használják ki, a politikusok ki nem mondott szavaiól fonnak húrkat a nyaka közé s a föl nem tárt indokokkal gáncsolják el a leghasznosabb selekvest és legjobb szándéku elhatározást.

Aradi kereskedők szokol tartozása

(Megvan a megegyezés. — Zima Tibor képviselő nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny már több ízben foglalkozott az aradi kereskedők szokolt tartozásainak ügyével. Annak idején ugyanis, amikor a cseh korona körülbelül egy nivón állott a leval, a romániai kereskedők hosszabb lejáratú hitelüzleteket kötöttek csehszlovákiai gyárosokkal és nagykereskedőkkel. Időközben a szokol ára rohamosan felszökött és a romániai és ezek között az aradi kereskedőknek is óriási veszteséget okozott volna a tartozások teljes értékben való kifizetése. A két valuta eltolódása olyan nagyméretű volt, hogy a szokolt tartozások teljes kiegyenlítésének kényszere több na-

gyobb erdélyi cég megrendülésével járt volna. A kifizetési arányszám új megállapítása végett több alkalommal folytattak tárgyalásokat az erdélyi kereskedők a csehszlovák érdekeltekkel. A tárgyalások eleinte nem kecsegtettek sok reménnyel, mert a csehszlovákok mereven elzárkóztak minden egyezkedés elől és a teljes összeg szokolban való kifizetését követelték. Követelésük behajtása céljából peres eljárásokat indítottak, azonban ezek hosszadalmassága, részben pedig a román bíróságoknak az az álláspontja, hogy az egvoldalt vállaltanyerőcségek olyan esetekben, amikor azok előreláthatóan

Balika esete.

Irt: Könyvség Lajos gróf.

(Folytatása és vége.)

A templomba már várták őket. Az új pap megtartotta a misét és megáldozta, aki éhezett rá. A martalócok körülállták a templomot, nehogy egy is megszökhessek az asszonyok közül. Miso után kihozták a szűzmáriás lobogót és mint körmenetben szokás: hangos énekszó közöpette elől a pappal vonultak fölfelé a várba. Balika vállat vont: nekem így is jó. Utánuk léptetett nagy lassan lovassal.

Ezalatt a jobbágyok csoportja rég fölért a várba. A felvonóhid lebocsájtva, a kapu tárva nyitva. Várták vissza Balikákat meg az asszonyokat. Az őr csak intett, hogy mehetnek. Alig tíz embert hagytak hátra őrsgül. Azok is a kaputorony szobájában szaporán kockáztak. Rosszkedvűen, lomhán elvánszorogtak a gazdasági udvarba. — Ott aztán összenéztek; szótlanul benyultak a tarisznyába és kivettek egy-egy fokost. Rá-huzták az előre megfaragott fustélyra és kész a legveszedelmesebb fegyver.

Lábujhogyon átlópódtak az udvaron és az őrsgnek még kiáltani sem volt ideje: olyan gyorsan agyonverték őket. Mind egy szálig.

Most azonban ravasznak kell lenni. Megbújtak a kapuőrsg szobájában, ahol a felvonóhid láncai végződnek. Már az asszonyok hangos énekszavát hozta a megindult szél. Elöl jött a nótát adó kántor uram, utána hozták a szűzmáriás lobogót; azután a pap, majd hármasával-négyesével, már ahogy az ut engedte, az asszonyok. Hátul Balika és mint egy hosszú kigyó: rendezetlen rácz lovasai.

Fenn voltak. A kántor, a pap már a kapubolt alatt dicsérte az urát, és az utolsó asszony is már átballagott a felvonó hidon.

Balika fekete csődőre éppen rá akarta a lábát tenni, midőn gyertyaszálként felágaskodott, sarkon fordult és elragadta lovasát. Balika még szemzögletéből meglátta, hogy a felvonóhid emelkedni kezd és megpillantotta az alatta levő farkasverem sánkaróit.

— Gazemberek! mit csináltok? ordította magán kívül.

De mire megvadult lovát lo-
lógta és megfordult, a vár kapuja

is be volt zárva. A kapu fölötti kerek ablakban pedig megjelent Mihály pap szakálas ábrázata.

— Jó Balika, a várat János királynak foglaltuk el. Te már úgy is elég istentelenséget csináltál itt. Távozz békével.

Balika nem akart ebbe olyan egyszerűen belenyugodni. De a parasztok bizony nem állottak erre az utra irányzott öreg ágyukat egymás után elsütögetni. Lett is a dologból emberhalál.

Erre aztán Balika is jobbnak látta Sirie mezővárosába levonulni és onnét dühösen fenyegetni a parasztokat, hogy valamenyt karóba huzatja. Meghallva azonban a történeteket Nagyváradon Czibak Imre uram, eljött a maga hajduival és bizony úgy megveregette Balika martalóc-csapatát, hogy az a maradékkal a Kodru szakadékaiba menekült.

Megkérültek az asszonyok, meg a sok összerabolt ékszer, templomi kincs. Mindeniket visszaadták tulajdonosának.

Igy szerzett György-püspök az ő János királynak egy erős várat hű jobbágyokkal, egyetlen emberélet elvesztése nélkül. A vitéz Mihály pap pedig jutalomképen megkapta a gyulafehérvári prépostságot.

nem voltak és az alperes cégek tönkretételével jártak volna, nem hozták a külföldi igénylők részére kedvező ítéletet, mindez enyhébb belátásra készítette a csehszlovák hitelezőket, amihez hozzájárult az ottani óriási pénzsűke is.

Megemlékeztünk arról is, hogy Balázs Kálmán úr (Kolozsvári) iparkamarai titkár nagyobb bizottsággal Csehszlovákiában tárgyalásokat folytatott és újának kedvező eredményéről nemrégiben referáltunk. Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma felkereste Zima Tibor országgyűlési képviselőt, az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkárát, akinél az aradi kereskedők szokoltartozásainak ügye iránt érdeklődött. Zima Tibor a következőket mondotta munkatársunknak:

— Annak idején Önök is megírták, hogy az aradi kamara kerületéhez tartozó kereskedőket felhívtuk szokoltartozásaik bejelentésére. Az összegyűlt adatokat közzöltük a kolozsvári kamarával, a mely közvetlen tárgyalásokat kezdett Csehszlovákiával és az aradi kereskedők ügyeit is megbeszélések tárgyává tették. A kolozsvári kamara mindezekig még nem küldött hivatalos értesítést tárgyalásainak eredményéről, magánúton arról értesültem, hogy 1:2 illetőleg 1:3 arányú visszafizetésekben kötöttek megállapodást. A szokoltartozások visszafizetésének arány számát a tartozások keletkezésének időpontja szabja meg. Pontosabb adatokat egyelőre még nem tudok, a kolozsvári kamara részletes tájékoztatót fog küldeni végzett munkájáról. Természetesen nem tudom azt sem, hogy valamennyi aradi szokoltartozás ügyében történt-e megállapodás, mert megtörténhetett az is, ami nagyon valószínű, hogy több kereskedő elmulasztotta a bejelentés megtételét. Ezek ügyét nem lehetett elintézni, viszont azok ügyében, akik tartozásaikat bejelentették bizonyosan van már kész megállapodás.

Van elvámolni valója?

(Egy aradmegyei kereskedő kellemtelensége.)

Dr. Robu János főpolgármester a napokban rendeletet adott ki, amely szerint Aradról más megyébe nem szabad élelmiszereket kivinni. Aradról csak az ujaradi hidon keresztül lehet közvetlenül más megyébe jutni, ezért az élelmiszer-kivitel csak az ujaradi vámnál kellett ellenőrizni. A többi vámházak alkalmazottai azonban félreértették a polgármester rendeletét és akadályokat gördítettek az aradmegyei községekbe való élelmiszer-kivitel elé.

Tegnap este egy curtici kereskedő vásárolt Aradon nagyobb mennyiségű fűszerárut, amelynek kivitelét a curtici-ut vámjánál megakadályozták. A kereskedő késő éjszakáig kénytelen volt kocsiával a vám előtt

állni addig, amíg az illetékes hatóság irásaival igazolta, hogy az árut joga van aradmegyei községbe kivinni. Dr. Angel István polgármesternek ma tudomására jutott a kur-

tici kereskedő kellemtelen esete és intézkedett, hogy ezentúl a vámon keresztül akadálytalanul vihesse nek ki aradmegyei községekbe élelmiszereket.

Verekedés az osztrák kormánytanácsban

(Egy gyufatartót vágta Frank alkancellárhoz. — Kiadják a tisztviselők létszámcsökkentéséről szóló rendeletet.)

Bécsből táviratzzák: Ma délután ülést tartott a rendkívüli kormánytanács, az osztrák alkotmányos életnek új szerve. Napirenden a tisztviselők létszámcsökkentéséről szóló törvényjavaslat volt. Frank dr. alkancellár, aki az ülésen elnökölt, a tárgyalás meggyorsítása céljából azt javasolta, hogy a javaslat valamennyi paragrafusának részletes vitáját egy füst alatt intézzék el. A kormánytanács szociáldemokrata tagjai elkezdték ezt a javaslatot, a többség azonban elfogadta. A szociáldemokrata kisebbség erre nagy lármában tört ki és gyalázó kifejezésekkel illette Frank alkancellárt. Schiegl szociáldemokrata képviselő egyszerre felkapott egy kőből készült gyufatartót és Frank alkancellárhoz vágta, akit a dobás karján talált.

Frank dr. rendreutasította Schiegl-t és fel akarta olvasni a benyújtott indítványokat, azonban a szociáldemokraták folytonos gyalázkodása ezt lehetetlenné tette. Végül Seitz szociáldemokrata

mokrata Frank alkancellárhoz rohant, kiszakította kezéből az akasztékot és ütlegelni kezdte. Általános kavargás keletkezett, a többség és a kisebbség tagjai összeverekedtek. Mindkét részről özönével zudult a szitok, különösen Frank alkancellár felé. Zelenka képviselő egy tintatartót vágott Schönbauer dr. nagynémet képviselőhöz.

Frank alkancellár mindent megtett, hogy a rendet helyreállítsa, de miután kísérlete sikertelen maradt, kénytelen volt felfüggeszteni az ülést. A többségi pártok jelentést tettek a történetekről Seipel kancellárnak, aki egybehívta a minisztertanácsot. A minisztertanács, tekintve, hogy az alkotmányban előirt tárgyalási határidő lejárt, elhatározta, hogy a tisztviselők létszámcsökkentéséről, valamint a nyugdíjasokról szóló rendeleteket kiadja eredetileg tervezett alakjában, tekintet nélkül a szociáldemokratákkal létrejött megállapodásra.

Német-orosz szövetség — Európa szerencsétlensége

(Ludendorff nyilatkozata az aktuális kérdésekről.)

Bécsből táviratozzák, hogy a Wiener Allgemeine Zeitung Ludendorff tábornok nyilatkozatát közli az aktuális politikai és katonai kérdésekről. Ludendorff jelenleg magánügyben időzik Bécsben. Hötendorff Conrad tábornagy látogatására érkezett az osztrák fővárosba. A jelenlegi helyzetről azt mondotta, hogy tévednek azok, kik a Ruhr-vidék ügyét tisztán német kérdésnek tekintik, mert az minden európai államot a lehető legnagyobb mértékben érint. Szerinte Franciaországot ma két érdekcsoport: a politikuské és a nagytőkéséké vezeti. A politikai csoport azt látja, hogy a harminchat milliónyi francia nem uralkodhatik hosszú ideig a hatvan milliónyi németesen, ezért ennek a két csoportnak a hatalmába igyekszik keríteni a német erők legnagyobb erőforrását: Németország minden nagyobb bányatelepét és a nehéziparát. A nagytőkésék csoportja a legnagyobb ügyességgel csatlakozott ehhez az irányzathoz és mindkét csoport vélekedése az, hogyha Franciaország rendelkezik a német nehéziparral és szénnel, akkor partvidékét és flottáját annyira megerősítheti, hogy Anglia kontinentális szerepének véget vethet. A német-orosz szövetségről kijelentette, hogy Európa legnagyobb szerencsétlensége volna, ha Németországot ilyen szövetség kötésére kényszerítenék. A mostani európai politikai és katonai helyzet olyan, hogy új háborus

honyodalmaktól lehet tartani és ha Oroszország is beleavatkozik ezekbe, akkor ez azt jelentené, hogy Európa elsüllyed a bolsevik áradatban.

A bécsi munkásság különben tiltakozását jelentette be Ludendorff bécsi tartózkodása ellen, mert szerintük Ludendorff egyike a legreakciósabb és legsovénabb gondolkodású német vezetőknek. A hatóságok ezért felkérték Ludendorffot, hogy hagyja el Bécsét. Bár a tábornok megígérte, hogy még tegnap visszautazik Münchenbe, a mai napon még mindig Bécsben volt.

Kocsi-ülés — lopott szövetből

(Letartóztatás az ujaradi vámnál.)

Tegnap a hajnali órákban Vingáról telefonon jelentették az aradi államrendőrségnek, hogy Vingáról Aradra induló szekér kocsi egy másik szekérről 60 ezer lei értékű szövetet ellopott. Az ügyeletes tiszt azonnal intézkedett, hogy az ujaradi vámnál megfelelő készültség várja a tolvaj kocsist. Több kocsi érkezett Timisoara felől, azonban a legszigorubb kutatás dacára sem sikerült a lopott holmikat megtalálni. A lopásról közben értesült egy aradi szállító cég is, amely érdekelve volt a szövet Timisoarára való szállításánál. A cég megbizta egyik alkalmazottját, hogy ő is kísérje figyelemmel az Aradra érkező kocsikat. A megbízott reggel nyolc órára ment ki a vámbhoz éppen akkor, amikor

egy érkezett szekeret vizsgáltak. Nem volt rajta az áru. Már el akarták indítani, amikor a szállító cég megbízottja gyanusnak találta a szekér ülésének takaróját, közelebről megnézte és kiderült, hogy a szekér ülését a lopott holmik helyettesítik. A kocsist Pakai Mihály személyében letartóztatták. A hatvanezer lei értékű áruból már csak hatezer lei értékű volt, a többi ötvennégyezer lei értékű áru hiányzott. A kocsi tagadta, hogy többet vett volna le a szekérről. Azt bevallotta, hogy Vingán négy Aradra és négy Aradról induló szekér találkozott egy szállásadó helyen. Egyik szekéren látta az árukat és átrakt a saját kocsijára. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy Pakai Mihály hová tette a többi lopott szövetet.

Aláírják a békét.

A törökök és angolok tárgyalása.

Londonból táviratozzák: A szmirnai török parancsnokságnak az idegen hadi hajók távozását követelő felhívása angol körökben igen rossz benyomást keltett. Az angolai kormány konstantinápolyi képviselőinek a szövetséges hatalmak főmegbízottai együttes jegyzékét nyújtották át, amelyben kijelentik, hogy az antant hadihajók nem hagyják el a szmirnai kikötőt. A jegyzékben hangsúlyozzák, hogy az 1918-iki mudrosi egyezmény értelmében a szövetségesek hadihajói minden korlátozás nélkül időzhetnek a török vizeken.

Párisból jelentik, hogy a külügyminiszteriumban az a vélemény, hogy a lausannei béketárgyalások felfüggesztését nem kell tragikusan venni. Bizonyosnak tartják, hogy a békeszerződést ugvis aláírják és hogy az érdekelt hatalmak képviselői tizenegy napon belül összeülnek. Hivatalos francia körök kizártnak tartják, hogy a keleti háború újból feléledjen. Egy londoni jelentés szerint a török delegáció Riza Nuri közvetítésével Angliának különbékére tett ajánlatot. Riza Nuri közvetlenül Curzon külügyminiszterrel lépett érintkezésbe.

Londonból jelentik: A szmirnai török parancsnok tegnap megismételte azt a kérést, hogy az idegen hadihajók hagyják el a szmirnai kikötőt, mert ellenkező esetben erőszakkal kényszeríti őket távozásra.

Párisból jelentik: Az antant főbiztosai és a keleten lévő tábornagyi tegnap délután ülést tartottak, amelyen a kemalista képviselők közértelemes hangú jegyzéket intéztek, amelyben az angolai török kormányt összeségében felelőssé tették minden ellenségeskedésért. Izmed pasa, a török békelegáció vezetője Szmirnában találkozni fog Kemal pasával és azután Angorába utazik. Az anatóliai nép az új helyzetet lelkesedéssel fogadja.

Bucurestiből jelentik: Duca külügyminiszter az Adeverul munkatársának tegnap részletes nyilatkozatot adott a külpolitikai helyzetről. A külügyminiszter kijelentette, hogy a külpolitikai helyzet kedvezőbb és a keleti béke aláírása is valószínűnek látszik. Erélyesen megcáfolta a külügyminiszter egyik fővárosi lapnak ama híret, hogy Anglia Románia segítségét kérte volna egy esetleges török-angol háború esetére.

Világos után. (Hogy hagyta el Kossuth Lajosné Magyarországot?)

Rég mult idők szomorú emlékei elevenednek meg abban a naplóban, amely most került nyilvánosságra s amelyben Pulszky Ferenoné közli Kossuth Lajosnének 1849-ben Magyarországból történt menekülését. Pulszky né naplója német nyelven jelent meg és ebben szószerint közli Kossuth Lajosné feljegyzéseit. Magyarország egykori kormányzójának hitvesét, amikor a magyar csapatokat 1849-ben mindenünnen szorongatták az oroszok és osztrákok. Kossuth Lajosné Világosra menekült, ahová Irányi Dániel kísérte. A fegyverletétel után innen is menekült. Egyideig Csernovics Péternek, Arad közelében levő birtokán rejtőzködött, majd Orosházára ment, ahol egy kárpitosnál talált menedéket. — Itt meglátogatta Wagner Gusztáv emigrált huszártiszt édesanyja és Mayerhofer papirgyáros, akik levelet hoztak neki Törökországban levő férjéről. Ekkor Pestnek vette útját és sok viszontagság után Szerbiába került. Ezt a menekülést közöljük az alábbiakban Kossuthné szószerinti feljegyzéseiben.

Levél Kossuth Lajostól

Egy este erős dörömbölés riasztott fel. A kapun dörömböltek és egy hang németül kérdezte, de olyan hangosan, hogy én is meghallottam:

— Mari kisasszony itt lakik? Üzenetet hoztunk Törökországból. (Mari kisasszony néven lakot Orosházán Kossuthné. A szerk.)

Kirobantam, félrelöktem a kárpitost, aki nem akarta beengedni az idegeneket. Egy hölgy és egy ur lépett be. Levelet adtak át. Lajos írása! Annyira fel voltam izgatva, hogy az első pillanatban olvasni sem tudtam, csak zokogó sirásba törtem ki. De azután hamar megértettem, hogy Lajost valahova Ázsiába viszik és kijelentettem, hogy a jövevényekhez csatlakozom, velük megyek, csak vezessenek a férjemhez. Se Wagnernét, se Mayerhofer urat nem ismertem — ők hozták a levelet — de tudtam, hogy a férjemtől jönnek és megbíztam bennük, noha ők maguk kérdezték, vajjon nem félek-e, hogy Ausztria küldte őket?

— És ha a világ minden zsarnoka küldte volna is — feleltem — akkor is magukkal mennék. Ezt a levelet maguk hozták, magukkal megyek!

Csak most tudtam meg, hogy már megelőzően is kaptam levelet Törökországból, de barátaim azt elégették, mert attól tartottak, hogy egyedül kelek utra és a legrövidebb uton érem el a török határt a melyet pedig Ausztria erősen megszállt. Most is csak nagy megfontolás után, szinte akarattal el-

lenére árulták el buvóhelyemet annyira erős volt a bizalmatlanságuk. Wagnerné figyelmeztetett, hogy nincs sok időnk. Utlevele van Pestre és hogy néhány nap múlva indul az utolsó gőzhajó Belgrád felé, mert december van és ha elkésünk, ha nem érjük el Pestet idejében, ennek kiszámíthatatlan következményei lehetnek. Mindent előkészítettem és másnap, december elsején, nyitott kocsin mentünk a legközelebbi állomáshoz. Egész uton hóvihár dühöngött és az arcom sebesre fagyott.

Megérkezés hóvihárban Pestre.

Szoínokon harmadosztályu kocsiba ültünk. Félttem, hogy kétségbeesett helyzetemben valaki még felismer. Ugyanaz a vonat volt, amelyen elhagytuk Pestet, a mikor Windischgrätz vonult ellenünk és amelyen diadalmasan térünk vissza Debrecenből. Veszedelem környékezett minden oldalon. Szakaszunkban néhány zsidó ült, a férjemről beszéltek és rólam. Az állomásokon több ismerős hölgyet láttam elsőosztályu kocsiba szállni. Amikor a pesti indóházba érkezünk, nagy sokadalom várt már a vasutra. Zsebkezdőmet az arcom elé tartottam és Mayerhofer ur megkérdezte a rendőrt, akinek odaadta utleveletem, hogy ne késleltessen sokáig, mert nagyon fáj a fogam. A rendőr után bocsátott, kocsit vettünk és a budai oldalra hajtottunk Wagnerné szállására, amelyet már akkor foglalt le, amikor Viddinből megérkezett, hogy engem felkeressen. Kis ház volt, a háziasszony a konyhában főzött és nekünk a konyhán keresztül kellett mennünk.

— Jó reggelt, — üdvözölt Wagnerné, amikor beléptünk, — rám nézett, elpirult, hirtelen sirva fakadt, de egy szót sem szólott.

Az utca tulsó oldalán egy szabó felesége szintén megismert és elmesélte Wagnernének, hogy elhalt bátyja megjelent álmában és azt mondta neki, hogy a kormányzó felesége Budán volt és hogy mindenki elkárhozik, aki elárulja őt. Ő nagyon hisz az álomban, mert a bátyja jámbor pap volt. Wagnerné tíz forintot adott neki, hogy mondjon egy misét bátyja lelki üdvéért és főképpen azért, hogy ne háborgassa éjszakai nyugalmát. De arra is figyelmeztette, hogy ezekben az időkben nem jó ilyen veszedelmes dolgokról álmodni. Wagnerné ügyessége és buzgalma módot nyújtott nekem, hogy gyermekeimnek írhasak.

A Duna mentén a határig.

A tél hirtelen ránk szakadt, a Duna zajlott, a gőzhajó nem indulhatott utnak Pestről. A Duna mentén kellett tehát utrakelnünk, kitéve magunkat utlevélvizsgálat-

nak és mindenféle más vizsgálatnak. Nagynehezen kaptam egy hamis névre szóló utlevelet, — barátaim fáradhatatlanok voltak és minden utat, módot ismertek. Amikor elutaztunk, a kis lakás háziasszonya kezet osókolt nekem és azt mondta:

— A mindenható Isten vezesse vissza!

Fáradtságos utazás után, hidegen, havon keresztül érünk Péterváradra. A helyzet ugyanaz, mint mindenütt. A szálló tulzsufolva és csak a báltermet kaphattuk meg. Nagy kietlen terem, a fagygyertya, amelyet a pincér az asztalra tett, alig világította meg. Ajtaját nem lehetett betenni és az emberek néha benyitottak. A többi között felismertem X. gróft, az osztrák politikust. Valami gyanus lehetett neki, mert felénk jött. Megijedtem, hogy felismer és kezdőbe temetve az arcom, nagy fogfájásról panaszkodtam Mayerhofer urnak. Társaim körülfogták a gróft és kérdésekkel ostromolták meg, vajjon nem tud-e közelben egy jó fogorvost? A gróf örült, hogy elmenekülhetett.

Másnap reggel továbbmentünk. De tizenöt mérföldet sem haladtunk, amikor egy katona feltartotta a kocsinkat.

— Parancsot kaptunk, hogy a legközelebbi hatóságához kísérjük, — mondta az őrmester. Adják ide az utlevelüket.

— Miért? — kérdezte Mayerhofer.

— Feljelentés érkezett, hogy hamis utlevéllel utaznak.

A pillanat válságos, de ellenkezni nem lehetett. Egy kis községbe értünk és a községházra vittek. — Nehány pillanat múlva a „hatóság“ elé vezettek. Méltóságos arccal állott íróasztalához támaszkodva — egy kövér, vörös, vidámképű német beamter, kezében utlevelünk. Ünnepeyes hangon mondta:

— Hölgyeim és uraim, azzal vádolják önöket, hogy hamis néven utaztak. A vád súlyos és a legrészletesebben meg kell vizsgálnom. Jobb, ha rögtön vallanak, mintha én vallatnám önöket.

A bevezetés elrémített, majd hozzám fordult, miközben csiptetőt tett az orrára:

— Hogy hívják?

— Schmidt Mari, — feleltem könnyedén, figyelmes főhajrással.

— Schmidt Mari! — ismételt hangosulyozva minden betűt és az utlevelébe nézett. — Nagyon helyes! Schmidt Mari! Ez van az utlevelében is. Honnan?

— Pestről.

— Hova?

— Zimonyba.

— Utazás célja?

— Barátaimat akarom meglátogatni.

És minden feleletem után újra és újra az utlevelébe nézett és csodálkozva mondta:

— De hiszen minden rendben van!

Miután Wagnerné és Mayerhofer ur is keresztülesett ugyanezen a műveleten, a „hatóság“, az őrmesterhez fordult és összeszidta, hogy ilyen rendes és békés utasokat feltartóztatott. Majd bocsánatot kért tőlünk, miközben az őrmester valami parancsról motyogott. Mi köszöntünk és sietve eltávoztunk.

Végre sikerül a menekülés.

Zimonyba értünk. Szemben velünk Belgrád, — számunkra a megmenekülés, a szabadság helye. A veszedelem itt hágott tetőfokára, mert utlevelünk csak Zimonyig szólott és a határőrség nem bocsájthatott át.

Mayerhofer az utlevél szerinti papirgyáros volt és azzal kereste fel a rendőrfőnököt, hogy neki üzleti ügyben át kell mennie Belgrádba és kérte, hogy adjon átkelési engedélyt. Leveleket is mutatott, hogy egy hivatalos újság papírügyében kell eljárnia. Rövid huzavona után megkapta az engedélyt, elment, de nemsokára újra a tiszt előtt állott és nevetve mondta, hogy itt van testvére is és annak egy barátja, akik szintén meg szeretnék nézni Belgrádot és a török erődöt, ha már itt vannak. Nagyon szeretnének egy kis híres török aszalt szilvát venni a helyen, ahol aszaltják. Hiszen csak egy-két órától van szó, minden podgyászunk Zimonyban marad.

— Itt tesszük le a hivatalban, csak éppen egy kukantásra nézünk át Belgrádba.

Ravasz ékeszólása végre is győzedelmeskedett. Egy határőrségi tisztet osztott be mellénk, hogy tartson szemmel, mi pedig lelkes örömmel alkudtunk meg egy csónakossal, aki átvisz Szerbiába. De mikor a partra értünk, mély érzések árasztották el szívemet. Hazámat hagyom el, talán hosszú időre. És sirni kezdtem.

— Mi baja? — kérdezte az osztrák katona.

Wagnerné mosolyogva felelte:

— Fél a víztől, hogy a Dunába fordul.

— Nevetséges! — felelte a tiszt és kinevette gyávaságomat.

Az osztrák tiszt Belgrádba is átjött velünk és mikor megérkeztünk, barátaim behívták az első vendégülbe, hogy igyék egy pohár bort. Ez nem okozott nagyobb nehézséget. Bementünk és reggelit rendeltünk. A két ur iddogálni kezdett, mi beszélgettünk és míg ők vidáman peharazgattak, Wagnerné megkérdezte az urakat, hogy mit szólnának ahhoz, ha mi egy pillanatra átmennénk a szomszédos üzletbe egy pár cipőt venni.

— Csak menjenek! — biccentett az osztrák a fejével, míg Mayerhofer ur hozzátette:

— De ne maradjatok sokáig, mert nemsokára vissza kell mennünk.

Az utcára értünk. Lélekszakadva az angol konzulátusra szaladtunk. Megmenekültünk.

Hogy áll a leu?

Február 8-án fizettek 100 leuért:
Párisban 7-90 frankot
Zürichben 2-50 frankot,
Budapesten 1350 koronát
Bécsben 35500 koronát
Newyorkban 50— centet
Brüsszelben 9— frankot
Berlinben 17400 márkát
Londonban 1 font 1055 leu.
Belgrádban 50-50 dinárt

Budapestről táviratozzák: Az egységspárt véderő és külügyi bizottsága ma ülést tartott, amelyen a párt külügyi programkérdéseit tárgyalták. A vita során Daruváry Géza külügyminiszter közölte, hogy a kormány a népszövetséghez nyolc pontból álló memorandumot intézett, amely a nemzeti kisebbségek helyzetével és a leszerelés kérdésével foglalkozik.

Nyugalanságra

semmi ok sincsen.

A miniszterek nyilatkoztak a bizottság megnyugvással vette tudomásul.

Báró Korányi Frigyes volt pénzügyminiszter, aki legutóbb Párisban volt, a magyar jóvátétel ügyében tárgyalások folytatása céljából ma nyilatkozott egy hírlapírónak. Kijelentette, hogy a jóvátétel helyzet olyan, amíg a nagyhatalmak számára a magyar jóvátétel kérdése csak egészen alárendelt jelentőségű kérdés, addig vannak államok, amelyek minirán Németországtól jóvátételt nem remélhetnek, a magyar jóvátétel kérdését forszírozzák.

— Számunkra ebből a szempontból nehéz a helyzet, — mondotta Korányi. — Ki kell várnunk azt az időt, amíg a krízis elmúlik, nehogy amíg a nagyhatalmak a német reperációval vannak elfoglalva, esetleg túlzott mértékben engedjék érvényesülni a kisebb államok szempontjait. A Párisban és Londonban folytatott tárgyalásoknál főleg azért kellett nehézségekkel megküzdennem, mert Magyarország helyzetéről és egyéb körülményeiről még mindig nincsenek jól informálva. Főleg az ország gazdasági helyzetét nem ismerik vagy félreismerik. A munkát megnehezíti az is, ha egy külföldi

Budapestre érkezik, mindjárt az az első impressziója, hogy az rendkívül gazdag város.

Kijelentette végül, hogy megvan győződve róla, hogy a keres-

kedelmi és ipari helyzet valódi képpel meggyőzhető a külföld arról, hogy az ország milyen lerongyolt gazdasági viszonyok között él.

Aki Rothschildot is tullicitálta.

(A trieszti rabbi fia a második Stinnes.)

(Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától.)

Bécs, ahol valaha az udvari ceremóniáktól ékes élet levegője beszüremkedett még a hitzingi, külvárosi házakba is, mint egy lerongyolódott kolosszus ma már csak a mult emlékek színes fátyolaival játszhatik csupán. A háboruban feketére vált kukoricakenyér, majd a forradalom megrázkódtatásai, később a valutáris földrengés mindent elpusztító számuma tette tönkre a nyírt schönbrunni parkban a waton idilleket idéző bécsi népet. Bécs, amely dekoratív szépségekben oly gazdag és komoly előkelőségekben is oly kecses, egyszerűen a könnyű egzisztenciák, a szélhámos iparvagók, ügyes fezőrök és gyémánt mellgombos siberek ekkoradója lett. Azonban a meggazdagodásért, a csillogó aranyért, a zürichi zárlatban szilárdan álló valutákért folytatott heves, piszkos, embertaposó, várospusztító küzdelemben maradtak azért mindig emberek, cégek, akik a régi Bécs reprezentánsai voltak az aranyborjú körüli harcokban. Ezek közül messzire kimagaslott a bécsi Rothschild-cég, amelynek erős alapja messzi évtizedekre nyúlik vissza.

Az újabb pénzkirályok között is vannak azonban a tisztesség zsinórmértékét és az üzleti kulantéria reglamait szem előtt tartó egyéniségek. Ezek közül nagy híre van a trieszti zsidórabbi fiának, aki nemcsak osztrák koronákban, de a komoly dollár és svájci frank valutákban is milliárdokra rugó vagyonnal rendelkezik. Erőről az új pénzkirályról, akit különben az osztrák Stinnesnek, illetve második Stinnesnek neveznek igen érdekes esetet pertraktálnak a bécsi társaságokban. Az eset hónapokkal ezelőtt játszódott le. Akkoriban a zsidóság nagy ünnepe a hosszunap volt. Az első kerületi Judengassei templomban ez alkalommal megjelentek a bécsi Rothschildok is. Elegáns frakkban és az ünnephez illő előkelő méltósággal foglaltak helyet a zsufolt templom hívei között. Mindenki élénken várt arra a momentumra, mikor ünnepl szokás szerint jótékonykodásra fogják felszólítani a gazdag előkelőséget.

A perc elérkezett és a Rothschild-ház feje 10 millió osztrák koronát ajánlott fel a bécsi szegények felsegélyezésére. Mindenki meglepéssel vette tudomásul a nemes ajándékot. Ekkor azonban meglepetés következett. Helyéről felállott a trieszti rabbi fia és 20 millió osztrák koronát ajánlott fel a jótékonyági célokra.

A hatás rendkívüli volt, mert a hívők nem emlékeztek rá, hogy valaha a Rothschildokat a hosszunapi ajándékozásban tullicitálta volna.

Egyébként a Rothschildi tekintély csökkenésére fényes dokumentumul szolgál az alábbi tréfás eset, amelyet kedves mosolygás között beszélnek a bécsi kávéházakban. A Rothschild bankházat a

koldusok és segítséget kérők valószínűsége lepi el naponta. Egy ilyen előkelőbb segélyt kérő járt fenn Rothschildéknál a napokban. Mikor ez lefelé jött, a bankház lépcsőjén találkozott egy másik segélyt kérő ismerősével.

— Milyen emberek ezek a Rothschildok? — kérdezte a jövő a menőtől.

— Hát bizony ezeknél a Rothschildéknál sem mind arany, a mi fénylik — felelte a menő.

— Miért? — kérdezte a jövő.

— Hát képzeld! — Már Rothschildéknál is ketten ülnek egy zongora előtt.

Kommunista-összeesküvés Olaszországban.

Megakarták buktatni a fascistákat

Rómából jelentik: A rendőrség megállapította, hogy az egész országra kiterjedő kommunista mozgalom van készülében. A kommunista terve az volt, hogy országsszerte egyidőben robbanjon ki a forradalom. A vezetők közvetlen összeköttetésben álltak a moszkvai kommunistákkal és főhadiszállásuk Rómában volt. Sok embert letartóztattak, akiknek vallomásából kitűnt, hogy a kommunisták a nagyobb városokban százzszámra megvesztegették az embereket a fascista-uralom megbuktatására. A kommunisták azt remélték, hogy magukkal ragadják a munkásságot is, azonban ez nem sikerült. Az összeesküvés központja Trieszt volt, ahonnan az új tartományok szlávjai között folytattak propagandát.

Ealál a szabottalókra.

(A franciák szigorú rendszabályai)

Párisból jelentik: A franciák mindaddig nem tiltották meg, hogy a német birodalmi miniszterek a megszállott területekre utazhassanak. Cuno birodalmi kancellárnak titokban végrehajtani kísérelése miatt a franciák a szankciók fokozatos alkalmazásával megtették a szükséges rendszabályokat.

Düsseldorfból jelentik: A francia megszállók átvették az egész vasuti hálózat vezetését és a vámhivatalokat. A katonai őrségek parancsot kaptak, hogy a vasuti vágányokhoz közeledőkre minden felhívás nélkül löjjenek. A franciák a szabottalókat haditörvényszék elé állítják és súlyosabb esetekben halállal büntetik őket.

Essenből táviratozzák: Tegnap a franciák megszállták Lenner vasutállomását és ezzel az utolsó vasuti összeköttetést is elvágták, amely a megszállott területet még összekötötte az angol zónával és így most a körülkerítés teljes. Ezzel a hollandi határtól az elzászi határig mindenütt bezárult a gyü-

rü és most a franciák az angol zóna elkerülésével képesek feállítani a vámvonalat. Recklinghausenben a francia tisztek minden német rendőrt, aki nem tisztelgett letartóztattak. Este nagy tömeg gyűlt össze a piacon, amely énekelni kezdett. A tömeget a francia katonaság szétkergette, sőt a vendéglőkben és a színházban lévő közönséget is szétszavarták. Az összes német boltokat bezáratták a megszállók, mert több kereskedő plakátot ragasztott ki a kirakatába, amelyek szerint francia és belga katonáknak nem ad el semmit.

Zsur a gyémántnál.

A gyémántnál nagy zsúr volt egyik este.

S a sok-sok drágakő mind felkereste.

Smaragd, topáz, saafir, türkiz, rubint,

Opál, ametiszt, szóval mind, de mind.

Oly ragyogás még nem volt soha tán,

Mint ott azon a fényes lakomán.

A szobalány, ember ilyen se lát,
Káprázó szemmel hordta a teát.

Csöngötnék. Ott kinn sajt, zenebona,

Megzavarodik bent a lakoma.

Jön az inas: „Már ne essék szokon,
De azt mondja, hogy távoli rokon.

S nyomában egy rút, durva valaki,
A szárnyas ajtot göggel tárja ki.

Alaktalan és szennyes; késsé utalat,
A szobalány majd elejti a tálat.

Megvillannak a drágakő-szemek,
Ijedten, mind, mind rátekintenek.

S gyémánt, smaragd, saafir, opál,
rubint —

Rohanva csókol kezet neki mind.

A szobalány, ahogy kifer a torkán,
Rikolt, sikolt: „Ki hát ez a bosszorkány?”

A gyémánt sirva, lopva, odamén:
„Szerencsétlen! hát nem tudod?”

— A szén!

Száraz Gyula.

— A magyarországi nyomdászok bérkövetelése. Budapestről táviratozzák, hogy a nyomdászok a nyomdatulajdonosoktól 40 százalékos béremelést kérnek. A főnökegyesület úgy határozott, hogy a munka többteljesítményt mellőzhetetlennek tartja, mert enélkül a jelenlegi bérek az ipart az elviselhetetlenségig megterhelik. A legutóbbi tizenkét hónap folyamán a hatszorosnál magasabbra emelték a munkabéreket.

HIREK.

Husz tonna szén.

(Péntek estig lesz villanyvilágítás.)

Dr. Angel István polgármester ma délelőtt tárgyalásokat folytatott az illetékes hatóságokkal a villanygyár szénellátása ügyében. Hosszas utánjárásokkal sikerült elérnie, hogy ma éjszakára és holnap egész napra biztosítsák Aradon a villanyvilágítást és a Hegyaljai motoros zavartalan közlekedését. A CFR. a rendelkezésre álló szénmennyiségből ma husz tonna szenet adott át a villanygyárnak, amely holnap estig biztosítja a gyárak, üzemek működését és Arad város világítását. A holnap éjszakai világítás azonban egyelőre bizonytalan. Az érdekelteket nagy aggodalommal töltötte el a villanygyár szénhiánya, különösen azért, mert attól félték, hogy a holnapi hetipiac alkalmával ismét szünetelni fognak a Hegyaljai villamosjáratok, ami Arad város élelmiszerellátását megakadályozta volna. A polgármesternek sikeres akciója révén sikerült elérni, hogy a Hegyaljai villamos holnap egész napon át akadálytalanul közlekedhessen.

— **Apponyi helyett — Pekár Gyula** Budapestről táviratozzák, hogy a nemzetgyűlés külügyi bizottsága ma tartott ülésén elnökévé **Pekár Gyulát** választotta meg. Gróf **Apponyi Albert 2** és gróf **Andrássy Gyula 1** szavazatot kapott.

— **Hőfűtés miatt nem indultak vonatok.** Bucurestiből jelentik: A nagy hőfűtés következtében a nyugati pályaudvarról tegnap egyetlen vonat sem futott ki. A bucaresti—constanzai fővonalon a nagy hőfűtés miatt tegnap a forgalom megakadt. A többi vonalakon a forgalom normális mederben folyt tovább.

— **Kinek kell olcsó háztelkek?** A város vezetősége ezúton hívja fel azokat, akik jogosultak a város által előnyös áron átadandó háztelkek igénybevételére, hogy minél előbb adják be az iránti kérvényüket a szükséges okmányokkal felszerelve, mert a város a háztelkek kiadását néhány napon belül megkezdi.

— **Soffőrök jelentkezzenek.** Az aradi államrendőrség autógyosztálya felhívja az aradi és az aradmegyei állásban levő soffőröket, hogy összeírás végett sürgősen jelentkezzenek az ügyosztály hivatalos helyiségében.

— **Az amerikai bevándorlás.** Washingtonból jelentik: Az új amerikai bevándorlási törvényt, amely az Észak-Amerikai Egyesült Államok területére való bevándorlást szabályozza, ma elfogadták. Az új törvény az eddig érvényben volt törvénnyel szemben 3 százalék helyett csak az Unió területén élő nemzetiségek két százalékának a bevándorlását engedélyezi és ezt is az 1919. évi népszámlálás alapján.

— **Állásáról lemondott detektív.** Gombóc István aradi államrendőrségi detektív saját kérelmére megvált állásától. Gombóc István egyik legszimpatikusabb tagja volt az aradi rendőrségnek és állását az Astra-gyárnál kedvezőbb javadalmazású tisztviselői alkalmazással cserélte fel.

— **Herkulesfürdő állami kezelésben.** Bucurestiből jelentik: A kereskedelemi minisztérium elhatározta, hogy Herkulesfürdőt állami kezelésbe veszi.

— **Tüdőbajos, golyvás gyermekek és felnőttek** Jacomalt maláta csukajaját használják.

Diákok tüntetése Jorga ellen.

(Jorga lemondott egyetemi tanári állásáról. — „Ez nem antiszemitaizmus, hanem anarchia.”)

Bucurestiből jelentik: A kamara mai ülésén **Mandrescu** liberális képviselő az antiszemita agitációról beszélt, amelyet szerinte a zsidók provokáltak. Hasonló értelemben szólalt fel **Bradisteanu** liberális képviselő is, aki követelte a diákoktól azon nappal megnyitását. Ezután **Jorga** professzor szólalt fel. Röviden megemlítette a vele történeteket és bejelentette, hogy **egyetemi katedrájáról lemondott.** Mindjárt utána **Anghelescu** közoktatásügyi miniszter emelkedett szólásra és kijelentette, hogy **Jorga** lemondását a kamara tagjai előtt sem veszi tudomásul. **Bratianu** Jonel miniszterelnök beszélt azután és kérte **Jorgát**, hogy álljon el szándékától, mert a kormány megtette a szükséges intézkedéseket a rend biztosítására. **Jorga** professzor a következő szavakkal válaszolt:

— Harminchárom évi tanári működésem után ilyen galád eljárást nem lehet napirendre tenni. Követelem, hogy a kormány indítson szigorú fegyelmi vizsgálatot azon egyetemi tanárok ellen, akik a katedráról izgatják a diákságot a zsidó lakosság ellen. A most folyó eseményekről nem akarok részletesebb véleményt mondani, csak annyit közölhetek, hogy ezeknek a demonstrációknak ellenségeink örülnek a legjobban, mert ezáltal szerintük elérhetik még a békeszerződések revízióját is. **A diákok most nem antiszemitaizmust, hanem anarchiát csinálnak.** Hogy ez hová vezet, nem tudom. Évekkel ezelőtt tudjuk, hogy az oroszok is pogromok...

— **Tanítás reggel nyolc órakor.** Az aradi tanfelügyelőségre ma rendelet érkezett a tankerületi főigazgatótól, amely intézkedéseket tartalmaz arra nézve, hogy az elemi iskolákban a tanítást reggel nyolc órakor kezdjék. Eddig a hideg időjárásra való tekintettel reggel 9 órakor kezdték a tanítást. A rendelet március hó első napjaiban lép életbe.

— **„A köztisztviselők beszerzési csoportja”** valamint a „Liga” felkéri mindazokat, akik annak idején tűzifa igényüket bejelentették, — sziveskedjenek a feltűzés iránt legkésőbb f. hó 15-ig a központi irodában (Str. Horia 6. sz., földmívelési palota) intézkedni; mert ellenkező esetben ugy fognak tekintetni, mint a kik a tűzifára igényt nem tartanak.

— **A chisineui (kisjenői) jubilaris estélyen** résztvenni szándékozó aradiak részére külön motoros áll rendelkezésre, amely szombaton délután 6 órakor indul az aradi állomásról. A külön motoroson való utazásra jelentkezni lehet a Weinberger úti cipőüzletben. A rendes motor délután 2 órakor indul Aradról.

— **Halálra ítélt rablógyilkos.** Budapestről táviratozzák, hogy a törvényszék **Wandelits Géza** állásnéküli kályhaslegényt azért, mert **Máté Miklós** fuvarost meggyilkolta és kirabolta, halálra ítélte.

Hamvas bőre hogy legyen **Kaiser Borax**-ot vegyen.

— **Tavaszi divatlapokat** vegye meg gyorsan, árak emelkedőben Kelet hirlapiroda.

mokkal kezdték és **Trockij** diktatúrájához jutottak.

Végül **Jorga** követelte, hogy a kormány interveniáljon a lapoknál, hogy ne irjanak többé az antiszemita mozgalmakról semmit. Lehet, hogy így inkább sikerülni fog lecsillapítani a diákságot. Kérte a parlamenti pártokat végül, hogy tegyenek nyíltan vallomást arra nézve, hogy Romániában semmiféle kormány sohasem fogja megengedni a numerus clausus életbeléptetését, amely szégyene lenne az országnak.

A fővárosban tegnap az összes diákoktól hatóságai intézkedésre kiürítették.

Tegnap délután **Jorga** az Atheneumban előadást tartott. A teremben az antiszemita diákok nagyszámban jelentek meg és megakadályozták az ősz tudós békülékenységét hirdető előadásnak megtartását. **Jorga** professzor az eset után azonnal levelet írt **Anghelescu** közoktatásügyi miniszternek és bejelentette lemondását egyetemi katedrájáról. A közoktatásügyi miniszter a levél vétele után értesítette **Jorgát**, hogy nem fogadja el a lemondását. **Jorga** az újságírók előtt ugy nyilatkozott, hogy lemondási szándéka megmászhatatlan.

Cusa professzor, az antiszemita mozgalom vezére tegnap a fővárosba érkezett. A pályaudvaron hatalmas csoportban várták az antiszemita diákok, akik nagy tüntetést akartak rendezni mellette. A vonat érkezéséhez azonban nagyszámu rendőrség és katonaság vonult ki, amely megakadályozta a tüntetést.

— **Zita új lakóhelye.** Bécsből táviratozzák, hogy **Zita** esküvőjének gyermekeivel a spanyolországi Lequetitoból az ugyancsak spanyol földön lévő **San Turceba** költözött át. **Zita** azért távozott a lequetitói kastélyból, mert annak tiz szobájából csak egyet leheftett fűteni. **San Turce** 5 ezer lakosu falu a Biscayai-öbölben.

— **Biztosítva van a villanyvilágítás február 12-re.** Ezzel az utolsó akadályá háruult el a katolikus gimnázium javára a „Fehér Kereszt” nagytermében megtartandó estélynek. Teljesen kész a műsor, amely hivatalosan van a kedvező hangulatot megteremtő egész éjszakára. Hogy a táncban kimelegedett fiatalok meg ne hűljön, gondoskodott a rendezőség arról, hogy minden kívánság és igény a nagyteremben kielégülést nyerhessen. Izletes enivalók, finom italok, kávé, trafik stb. reggelig áll a közönség rendelkezésére s így a kávéházi és éttermi zárórát sem fogja senki sem megérezni. Belépti jegyek a mai naptól kezdve **Scherbág H.** kézimunka kereskedésében már kaphatók.

— **Meghalt a szerencsétlenül járt vasutas.** Az Aradi Közlöny jelentette, hogy **Ispravnic György** CFR. vasuti altiszt tegnapelőtt a kurticsi állomás közelében a robogó személyvonatra fel akart ugrani, de ugrása oly rosszul sikerült, hogy a vonat kerekei alá került. A szerencsétlen embernek mind a két lábát levágták a kerekek és ezenkívül agyrázkódást is szenvedett. Az azonnal megállít

tott vonat azután beszállította Aradra és itt az aradmegyei kórházban helyezték el, ahol tegnap kiszervezték.

— **A kör négyszögűsítése.** A mérnök- és építész-egylet csütörtök este megtartott előadásán **Neidenbach** Emil tanár igen érdekesen ismertette a kör négyszögűsítésének problémáját és teljes tájékozást nyújtott az okortól kezdve a legújabb időkig e téren kifejtett matematikai munkásságról. A problémát **Archimedes**, **Hippokrates**, **Hippias**, **Dinostratos**, **Ludolfi**, **Kochansky**, **Baader** és dr. **Göring** munkáinak ismertetésével tette szemléletessé. Az elnökség értesíti a tagokat, hogy jövő hét csütörtökjén **Neidenbach** Emil a delosi problémáról tart előadást.

— **Kálmán László, Szuhaneck Öskár és Tóth Gyula** képkiallítása a Kulturpalota épület kistermében e hó 11-én vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg.

— **Rablógyilkosság az országúton** A pancotai morodai országúton néhány nappal ezelőtt, mint megírtuk, holtan találták **Lihuti** Alexa vagyonos morodai gazdát. A csendőrség megállapította, hogy a szerencsétlen embert fejszével ütötték agyon és zsebeit kifosztották. Az ügyben indított szigorú nyomozás során az a gyanta merült fel, hogy a gyilkosságot kóbor cigányok követték el, mert azon az éjszakán egy kóbor cigánycsapatot láttak áthaladni a falun. A csendőröknek sikerült a cigányokat egy másik községben elfogni, de ezek egyelőre tagadják, hogy ők lennének a gyilkosai **Mihuti** Alexának. **Sommer** Nándor vizsgálóbíró elrendelte a boncolás megajtását és holnap egy törvényszéki bizottság utazik ki Moroda községbe, ahol azonnal megindítják a vizsgálatot is.

— **Aradmegyei községek földigénye.** Az aradi törvényszéken működő aradmegyei agrár fellebbezési bíróságon ma tárgyalták **Apáti**, **Barakony** és **Seleus** (Szöllös) községek érdekelteinek felebbezését. A községek részéről **Nistor** János seleusi, **Markutz** József barakonyi és **Gasser** Mihály apáti községi jegyzők, a községi bírák és két-két delegátus jelent meg a tárgyaláson. Az aradmegyei agrár-bizottság jóváhagyta a járási agrár-bizottság határozatait, csupán Apáti község részére egy hold megváltási árát 1300-ról 1500 leire emelte fel.

— **Spekuláció magyar koronával.** Budapestről jelentik: A magyar pénzügyi kormány már régebben észrevette, hogy egyes budapesti cégek Zürichben a magyar koronával spekulálnak és ezt kontreminálják. A rendőrség vizsgálata megállapította, hogy a zürichi nagyobb pénzintézeteknél a budapesti bankoknak és tőzsdészeknek nagyobb letételek vannak és esetenként ezekből eszközlik budapesti utasításra az előadásokat és a vételeket. Budapesten a könyvek át vizsgálásánál több helyen adatokat találtak, amelyek megerősítették a svájci nyomozások eredményeit. Több vállalat ellen megindították a vizsgálatot.

— A Duna áradása. Budapestről táviratozzák: Ma reggel a Lánchíd vízmérője 6 méter 40 centimétert mutatott. Ma délelőtt a Duna egész alsó rakpartja egy méteres víz alatt állott. A Krempf-patak és az Aranyhegyi árok kiáradtak és a Lőpormalomdűlő, a Római fürdőtelep és az esztergomi vasúti töltés közé eső területet vízzel árasztották el. A házakból a lakókat kitelepítették és a közlekedés esőnapokon történik. Győrben annyira emelkedett a Duna vízállása, hogy a sáttér mélyebb részét és a színházat elöntötte a víz. A színházban emiatt egyelőre szünetelnek az előadások.

— Egy úriasszony halála. Az aradi államrendőrséghez ma jelentés érkezett, hogy özvegy Liebermann Nándorné Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 9. szám alatti lakos lakása két nap óta zárva van és azóta az özvegyasszony nem adott életjelet magáról. A helyszínrre az ügyeletes rendőrtiszt szállott ki. Feltörte a lakás ajtaját és ott találta özvegy Liebermannét a szoba padlóján elterülve holtan. Csakhamar megérkezett dr. Stauber Andor hatósági orvos, aki megállapította, hogy az özvegyasszonyt szívizélhűdés ölte meg és a halál már 24 órával ezelőtt beállott. Özvegy Liebermannénak hozzátartozói nincsenek Aradon, családja pedig Amerikában él. Holttestét az alsótemető halottasházába szállították. Eltemetéséről az izraelita szentegylet intézkedik.

— A Philatelia című bélyegűjség az utódállamok egyetlen magyar nyelvű filatéliai orgánuma ismét megjelenik. Előfizetők számos kedvezményben részesülnek és a Bélyeggyűjtők Szövetségének is tagjai lesznek. Mutatványszám 10 lei. Előfizetési ár 100 lei. Philatelia kiadóhivatala Uzhorod (Ungvár) Bercsényi-utca 16., C. S. R.

— Kártérítés az agyvongázolt férj miatt. Özvegy Kronberger Samuné annak idején, mint megirtuk, kártérítést pert adott be a CFP. ellen az aradi törvényszékhez, mert egy vonatot, amelyre 1919 szeptember 14-én a szászsebesi állomáson a férje fel akart szállani, minden jelzés nélkül elindították, a vagon feljárója letört és férje a másik vágányon haladó vonat alá esett. Kronberger Samu súlyos sérüléseket szenvedett és 3 nap múlva elhalt. A kártérítési pert, amelyben özvegy Kronberger Samuné 329.890 leif igényel a CFP-től, ma tárgyalják az aradi törvényszéken. A tárgyalást a bizonyítás kiegészítése céljából elhalasztották.

Irodalom, művészet

* A téli színház rendezési munkája. Péntek: Hazudik a muzikaszó. (C bérlet.) Szombat: Aranymadár. Bemutató előadás. (A és premier-bérlet.) Vasárnap este: 7 és fél órákor Aranymadár (B bérlet.) Vasárnap éjjel: 10 és fél órákor: Aranymadár. (Bérletszünet. Hétfő este: Aranymadár (C bérlet.)

* A Hazudik a muzikaszó, az idény legnagyobb sikert aratott operettjét pénteken este játszva ismét a városi színház. Tizennyolcszor került színre a rövid néhány hét alatt az operett és minden alkalommal táblás nézőgyöngyökkel, szép muzsi-

kájában és meséjében. A közönség érdeklődése még ma sem csökkent és a színház igazgatósága ezért vasárnap délutánra is műsorra tűzte. A hazudik a muzikaszó vezetőszerepeit Balogh Böske, Halmos Mici, Galetta Ferenc és Selmeczy Mihály játsszák.

* Papazoglu, a hírneves cellista hangversenye 9-én, pénteken este lesz megtartva művészi programmal. Papazoglu finom művészetét már ismerik Aradon s jöttek hírére máris szokatlanul sok előjegyzés történt Bloch cégnél, ki a jegyeket árusítja.

* Premier lesz szombaton este a városi színházban. Zerkovitz nagyszabású operettje, az Aranymadár kerül színre. Az újdonság iránt a közönség érdeklődése olyan nagy, hogy a színház igazgatósága az első három estén bérletszünetben kénytelen megtartani az előadásokat. Az Aranymadár címszerepét Horváth

Mici játsza, a férfi főszerepet pedig Galetta Ferenc alakítja. Nagyszerű szerepet játszik az Aranymadárban Balogh Böske, aki egy párisi vigalány életét viszi színpadra és partnerével, Bányász Istvánnal teljesen modern francia táncszámokat mutat be. Az Aranymadár szombat, vasárnap és hétfőn este és vasárnap éjszakai előadásban is színre kerül. A bérletjegyek közül szombaton este a premier-bérletek vannak kizárólag érvényben.

* Helga Noerisson Timisoarán mutatta be tegnap este csodálatos és nagyszerű művészetét. A tiszttikaszínó nagytermében valószínűleg ünnepélyes részesítette a hatalmas közönség a gyönyörű táncosnőt, akinek a művészete a legkifejlettebb, a legnagyobb. Noerisson holnap érkezik Aradra, ahol vasárnap tartja egyetlen estélyét a Kultur-palota nagytermében.

Maradnak a maximális árak.

(Georgescu prefektus és dr. Robu főpolgármester nyilatkozata.)

Ma az a hír terjedt el Aradon, hogy a városban és a megyében megszüntetik a maximális árakat, mivel az élelmiszerek árának maximalása nem járt kellő eredménnyel. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Georgescu János prefektus, helyi vezérfelügyelővel, aki úgy nyilatkozott, hogy a maximális árak hatályon kívül helyezésétől vagy megszüntetéséről szó sincsen, sőt azokat továbbra is érvényben fogják tartani. Változtatás lesz ugyan az árakon, de a maximalás nem szűnik meg. A maximális árak érvénybenléte óta meggyőződött arról, hogy nem minden cikknek megfelelő az ára és ezért egyes cikkek árait a viszonyokhoz mérten meg fogja változtatni. De nem csak emelni fogja az egyes cikkek

árait, hanem lesznek cikkek, amelyeknek az eddigi maximális árait le fogja szállítani. A maximális árak mérséklésénél szigorúan be fogja tartani a törvényszabta határokat és hisz, hogy azok mindenképpen ki fogják elégíteni. A maximális árak megváltoztatása a közeli napokban meg fog történni. Addig is azonban a jelenlegi maximális árak maradnak érvényben.

Az Aradi Közlöny munkatársa ebben az ügyben kérdést intézett dr. Robu János főpolgármesterhez is, aki kijelentette, hogy szó sincs a piaci árak maximalálásának megszüntetéséről. Az ármaximalás határideje február 11-én lejár, a mikor Aradon ismét 15 napra életbe fogják léptetni az élelmiszerek árak maximalását.

Az ezredes ur hálóingben

(A müncheni szállók bojkottja a franciák ellen.)

Az Aradi Közlöny müncheni levelezőjétől). Közöltük már, hogy a németországi szállodások bojkott alá helyezték a franciákat. Az alábbi érdekes eset a bajor fővárosban történt: A „Négy évszakhoz” címzett szállóban immár 8 nap óta csendes harc folyik a müncheniek és az antant katonái ellenőrző bizottsága között. A müncheniek képviselőiben főképpen a szálló személyzete áll szemben a négy francia tiszttel, akiknek feje Henry ezredes. A dolog ott kezdődött, amikor a szálló személyzete kijelentette, hogy a franciáknak el kell hagyniuk a szállodát. A katonai bizottság nem hagyta magát és az exterritorialitásra hivatkozott. Erre a személyzet sztrájkba lépett. Ettől kezdve már nyíltan folyt a harc. Ha Henry ezredes esengetett, senki sem jelentkezett nála a személyzet közül. Hosszas, dühöngő csengetés után megjelent nála az igazgató, aki udvarias formában tudomására adta, hogy

a személyzet semmi esetre sem hajlandó sem őt, sem pedig tisztjeit kiszolgálni: nem szervíroznak ételleket, nem tisztítják ruháikat és nem takarítják ki szobáikat.

A franciák ennek dacára sem engedtek álláspontjukból, ők maguk végezték a takarítást és kávéházba, vendéglőbe mentek étkezni. Két napig tartott az állápot, míg Berlinből megérkeztek a szolgálatra hívott katonák. Ez persze még jobban fokozta a harcot. A szálló személyzete is erősítést kapott és pedig elsősorban a telefonista nő személyében. Henry ezredes egy napon felhívta Nollet tábornok Berlinből. Alig lépett az ezredes a telefonhoz, amikor megszakadt az összeköttetés és egy csengő női hang nyájasan közölte, hogy nem kapcsolhat neki, hagyja el a szállodát. Az ezredes káromkodott, de nem engedett. Ugyanaz nap éjjel kopogtak az ezredes ajtaján. Három diák állt kint.

— Mit akarnak tőlem? — kérdezte a hálóinges ezredes.

Az egyik diák röviden felelt:

— Hagyja el a szállodát.

Rövid szünet után megkérdezte:

— Voltak Önök katonák?

— Igen — felelték a diákok kórusban.

— Nos jól van. En is katona vagyok, akinek teljesítenie kell a parancsot.

— Helyes, — mondta a diák — de ezt megteheti akkor is, ha kiköltözik a szállóból. Amennyiben itt marad, minden éjjel meg fogjuk látogatni.

A következő éjjelen főnyelvből megjelentek a diákok, de az ezredes vattát dugott füleibe és nem nyitott ajtót...

Oriási botrány egy bécsi előadáson.

Bécből jelentik Tegnap Hirschfeld berlini patológus előadást tartott, amelyen hatalmas botrány tört ki. Az erkölestelen előadás egy füttyszó hangzott el, majd egy lövés dördült el. Erre az utcáról nagyobb csoport ifjú kampa és keresztos jelvényvel és gummibotokkal benyomlott a terembe. A nézőtérre erre óriási pánik keletkezett, többen sírogöröcsöket kaptak. A rendőrség huzsonót tüntetőt letartóztatott, a kik kihallgatásukkor kijelentették, hogy az erkölestelen előadásokat em hajlandók tovább eltérni.

Izgalmas ülés

a magyar nemzetgyűlésben.

Budapestről táviratozzák, hogy a nemzetgyűlés mai ülésén Jászai Samu szociáldemokrata a sütőipari munka szabályozásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásakor határozati javaslatot terjesztett be, hogy a nők és a fiatalok éjjeli munkája általában tiltassék be és állapítsák meg azokat a szakmákat és üzemeket, amelyekben az éjjeli munka tilos. A javaslat tárgyalása során viharos jelenetek játszódtak le. Jászai Samu kifogásolta még a szervezkedési szabadság korlátozását. Halász Móric egységspárti közbekialtotta, hogy a kommunizmus alatt még a miséket is betiltották.

Lers Vilmos a törvényjavaslat előadója azt hangoztatja, hogy a munkásvédelmi törvények külföldön sincsenek végrehajtva.

Felkiáltások a szociáldemokratáknál De a munkásbiztosító pénztárak megvannak!

Lers Vilmos: Ami a munkásbiztosító és betegsegélyező pénztárakat illeti, tudja mindenki, hogy azoknak a vezetőiből kerültek ki a kommunizmus főhírdetői! (Taps a kormánypárton, zaj a szociálistáknál, többen a szélsőbaloldalon a padokat verik.)

Lers: — Ha betegsegélyező pénztárak nem lettek volna, akkor a szociálisták most nem ülnének itt!

A javaslat tárgyalását ingerült hangulatban folytatták tovább, amelyet úgy jobbról, mint balról sok közbeszólás szakított felbe.

Dina Galli.

(Vecsey Ferenc menyasszonya.)

Sokakat meglepett az a római távirat, amely Vecsey Ferencnek, a világhírű magyar hegedűművésznek jegyváltását hozta hírül. A meglepetést leginkább a táviratnak az az adata okozhatta, hogy a menyasszony — Dina Galli színésznő — aránytalanul idősebb Vecseyé: — az ötven körül jár. Egy Olaszországot járt aradi ur, aki Dina Gallit nem egyszer látta a színpadon, ezeket írta Vecsey Ferenc jegyeséről:

— Hogy ötven éves megvolna Dina Galli, alig hihetem. Mikor 1913 nyarán utóljára láttam a milánói Teatro Edenben, még tökéletes illúziót tudott kelteni. A szerelem virraszt (L'amore veglia) női főszerepében. Fiatalos volt, üde, szinte harmatos s enyhyben — bár egészen más összetételű egyéniség — Sarah Bernhardt-ra emlékeztetett, akiről hiába alapították meg mindannyiszor, hogy nagynya és hogy a csunyaságig sovány teremtés, hetvenéves koráig is ifjunak, bájosnak és üdének maradt meg. Dina Gallira is ráillik bizonyos fokig ez a leírás. Ő is magas és hihetetlenül sovány alak, az arca kicsiny, az orra szemtelenül fitos. Soványasága akkora, hogy hosszú vékony karjainak mozgatai fantasztikusan szögletes hatásúak tőle. Mozdulatainak szögletességében azonban van valami groteszkség, amely ellenállhatatlan komikummal hat a nézőre. De bár a komikumra számos egyéb eszköze is van Gallinak, elsősorban izgó-mozgó temperamentuma és mozgékony arca, amelyen minden vonás helyét változtatja, ha úgy tetszik neki, röviden „kómiká”-nak nevezni ezt a gazdag skálájú színésznőt mégsem lehet, 1911-ben a római Teatro Valleban Sardou „Jó fahusiak”-jában láttam s abban egy fiatal leány alakját játszotta meg Galli, nemcsak meggyőzően, de elragadóan. Csírileányában a közönség hol kacagva, hol elézékenyülve gyönyörködött. Mert Galli nemcsak megnevetetni tud, de megrikatni is. Pedig a természet nem áldotta meg azokkal a külsőségekkel, melyeknek sokkal kisebb tehetségű színésznők nagy diadalokat köszönnek. Mindent összevéve, Dina Galli nem szép nő, inkább csunyanak mondható, a szónak olvasféle értelmezése szerint, amellyel Sarah Bernhardt is csunyanak mondták ifjabb éveiben. Hangjának sincsen érzéki varázsa. Hangja, ellenkezőleg rekedtes, mint némely elfáradt hangszalagu színészé. De a lélek, a ritka gazdag és derűs lélek, a mely előmlik lényén, akár tréfál, akár komolykodik, megszépíti külsejét is, hangját is és pótol és helyettesít mindent, ami meg nem adatott neki.

Dina Galli Olaszország legnépszerűbb színésznője. Nem bizonyos osztályoknak kedvence, hanem az egész olasz közönségé. Társulata, amelynek még nemrég két kitűnő férfinője volt, a kövéren kedélyes apa Bracci és a soványan fanyar és száraz humoru naturburs Giarli (néhány évvel ezelőtt meghalt) Olaszország legdélibb csücskében csak olyan kedvelt, mint Észak-Olaszországban. Ahol felüti sátorfáját, onnan hónapokig el nem bocsátják, ami

előg ritka eset a sajátos olasz színházi viszonyok között. Műsoruk a francia vaudeville és kisebb mértékben a francia „pochade”. De a Galli—Bracci—Giarli-triásznak Dina Galli volt mindig a kimagasló alakja. A kicsiben is nagy színésznő. A száz változatban játszó és ötleteket színparkázó meleg kedély.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Február 8.) Dollár 212, márka 0.0085, szokol 6.25, dinár 2.10, francia frank 13.60, magyar korona 0.07.50. — **Kifizetések:** Budapest 13, Bécs 330, Berlin 0.0065, Prága 6.30.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Február 8.) **Kifizetések:** Páris 13.20, Berlin 0.0059, London 990, Newyork 212, Milano 13.30, Zürich 40, Bécs 0.0030, Prága 6.30, Budapest 0.09. **Valuták:** Márka 0.0066-67, léva 1.18—120, angol font 1000—1005, francia frank 13.40—13.45, svájci frank 41—41.50, lira 10.20—10.25, dinár 1.95, dollár 213—214, osztrák korona 0.0031—32, magyar korona 0.07—7.50, szokol 5.90—6.

Zürichi nyitás. (Február 8.) Berlin 0.0150, Newyork 533.25, Páris 33.—, Milano 25.70, Prága 15.80, Budapest 0.2025, Belgrád 4.90, Varsó 0.0150, Bécs 0.0074, bélyegzett 0.0075.

Zürichi zárlat. (Február 8.) Berlin 0.0150, Amsterdam 211, Newyork 533.75, London 2495, Páris 3385, Milano 25.70, Prága 15.80, Budapest 0.20.25, Belgrád 4.90, Bucuresti 2.50, Varsó 0.0150, Bécs 0.007475, bélyegzett 0.0075.25

Budapesti értékpapír árak. (Február 8.) Tőzsde nem volt. A magánforgalomban előfordult kötések: Zabolai 17.500—18.500, Lichtig 1600—1625, Ganz-Villamos 300.000—320.000, Államvasut 27000 (pénz), Cukoripar 275000 (pénz), Schlick 12000—12200, Atlantika 6200—6300, Kőszén 172000—173000, Rima 10200—10450, Izzo 79000—80000, Urikány 110.000—115.000. Irányzat kissé lanyhult.

Budapesti devizaközvetítő levezései. (Február 8.) Napoleon 9900 angol font 12275—12576, dollár 2626—2735, francia frank 163-173, lira 127.50—133.50, márka 0.08.50-9.50, osztrák korona 0.0370—390, leu 12.50—13.50, szokol 78—82, svájci frank 491—515, dinár 24.50-26.50, lengyel márka 0.07.50-8.50, léva 15.50—16.50, hollandi forint 1045—1080.

= Tavasz árúmentavásár Budapesten. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy ez év május 19. és 28-ika között Budapesten árúmentavásár lesz, amelyre a külföldi kereskedők és iparosok igen jelentős kedvezményeket kapnak. A budapesti Kamara 50 százalékos menetdíj-kedvezményt, külföldieknek utólagos vízumbeszerzést javasolt és a kedvezményeket a magyar kormány meg is fogja adni. E szerint május 10. és 22-e között minden külföldi kereskedő és iparos vizum nélkül utazhat Magyarországra és a vizumot a vásár területén kedvezményes áron sze-

13741

Radio Hirdetési Iroda 2387/a. sz.

BERSON

GUMMISAROK ÉS GUMMITALP

olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban óv nedvesség és hideg ellen!

rezhetik meg. Ugyancsak a vásár területén lehet majd a rendőrségi jelentkezést is elvégezni. A vásárral kapcsolatban az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara felhívta a budapesti Kamara figyelmét arra a körülményre, hogy a legutóbbi árúmentavásár alkalmával Románia területéről csak kevesen kapták meg és azok is későn a féláru jegyváltásra jogosító zöld igazolványt. Az aradi Kamara szükségesnek tartja, hogy idejében több ezer ilyen igazolványt küldjenek az összes romániai kamaráknak, mert csak így érhető el, hogy minél többen részesüljenek az utazási kedvezményben.

•••••

Mozi.

• A Sodoma és Gomorha második részének, a Bűnhődésnek csütörtöki bemutatója után a legteljesebb határozottsággal megállapíthatjuk, hogy aligha volt filmnek olyan nagy és elhatározott sikere, mint ennek a monumentálisan nagyszerű Dorian-filmnek. A minden tekintetben páratlan filmben külön említést érdemel az a feledhetetlen színészi játék, a melyet különösen Lucy Doraie és Várkonyi Mihály produkálnak, valamint az a csodálatos összhang, ami színészi játék, rendezés, díszletek és a cselekmény izgalmas felépítése között vannak. Különösen ebben a részben nyilvánul meg Kertész Mihály rendezői genialitása, inventiója, fantáziája, amellyel — persze milliók és milliók árán — Sodoma pusztulását megalkotta. A hatalmas Dorian-film még pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn látható az Apollóban.

• Amerikai dráma kerül pénteken bemutatóra az Urániában, érdekléscsítító dráma, amely izgalmasan rohanó jelenetek során át teljességgel lenyűgözi a néző idegeit, még figyelmét is. Ursus, a természet vad gyermeke a főhőse a történetnek, aki a maga hatalmas erejével, jóságos, becsületes szívvel áll szembe a rettegett banditákkal, akik még a gyilkosságtól sem riadnak vissza. Kemény küzdelem, élet-halál harc indul meg s bizony a banditavezér sokszor-sokszor majd hogy le nem győzi Ursust, akinek azonban végül mégis sikerül elhatározó diadallarain ő birókézre juttatja a banditavezért.

•••••

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF

tel.

Cenzurat:
Dr. V. MARCOVICI

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

FELHIVAS.

Alólirott meg szándékozom venni Kolarov Demeter Str. Sava Raicu 108. sz. alatti korcsma és fűszerüzletét. Az esetleges hitelezői követeléseiket 3 napon belül jelentésük be Reusz Sándor cégnél (Bul. Regele Ferdinand Nro. 5.) e határidőn túl a követeléseket nem vehetem figyelembe.

Belea Flóra.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

A Balta-Mika dűlőben fekvő volt Spitzer-pusztán f. hó 11-én (vasárnap) ó. o. 9 1/2 órakor szóbeli nyilvános árverésen eladásra kerül 1 kotárka, 2 koosissin, 1 dísznőél.

Az aradi ízr. hitközség előljárósága.

18054

Egy kísérlet mindenkit meggyőz arról, hogy a

„KALLA“

halkonszervek a legtartósabbak és a legjobbak 13751

mindenütt kaphatók.

Aradi raktár viszonteladóinknak:
Fischer Marcell
ARAD, Str. Unirei No. 10.

„Chrysantheme” virágszalonn és magkereskedés

Üzlet: Strada Eminescu 1. szám. (Vadászkürt szállóval szemben.) Kertészeti: Calea A. Vlaicu (Astra motorgyárral szemben.) Élt és művelődők, németországi magvak jutányosan kaphatók. 18745

Köteltől az étherig. Rablás hatvan évvel ezelőtt és most... Bajoc Bálint Csernovits Péter utcai házában valaki hurkot vetvén be, a hurok a gazda nyakára esett. A rabló addig szorította a kötelet, amíg Bajoc Bálintból kiszállt a lélek. Azután a gonosz ember kirabolta a lakást és megszökött. Az aradi államrendőrség a napokban letartóztatott egy jól öltözött fiatalembert, akinél modern kasszafuró eszközöket és kis üvegekben éthert és egyéb kábítószereket talált. Kiderült, hogy az illető több hetőre követett el Aradon, de főfoglalkozása a vasúti tolvajlás volt. A kocsi fülkéiben kábító szerekkel ártalmatlanná tette áldozatait és kifosztotta őket. Az első vakmerő rablásról az „Alföld” című aradi lap 1863-ik évfolyamában számol be. A második természetesen ma történt. Hatvan esztendő kulturája kellett ahhoz, hogy a rablók a köteltől az étherig jussanak. Azonban a kultúra világító fátylóját a nagy háború, a sok szenvedés elhomályosította. Az „Örök visszatérés” egyszerű elve kezd érvényesülni. Kezdünk visszatérni a gyertyák és petróleumlámpák világába. A gonosztevők is visszajuthatnak még az étherből — a kötélig. (Solt.)

SZOLID, megbízható német nevelőnő keresek egy éves fiú és nyolc éves lányka mellé azonnali, esetleg február 15-iki belépésre. Személyes bemutatkozás szükséges. Cím a kiadóhivatalban. 634

SZOBALÉNYT és bejáró szakácsnőt keresek. Str. Luther-u. 2., II. kapu, II. em., 19. ajtó. 638

MINDENRS, aki főszámla kétféle családhoz felvétetik. Str. Marie Chendi (Kölcsey-utca) 2., II. em. 18188

PENZTARNOKNŐI vagy más bizalmi alkalmazást keres fiatal uriaszony azonnali belépésre. Cím Haász hirdetési iroda Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. sz. 13514

CSALADOS főmőlnér alkalmazást keres 18 éves fővel együtt. Cím Maros Nap-tun-füldő Arad. Farkas Lajos. 640

Vétel és eladás.

ÉZÜST leveses kanalak, tejmerítő kanál, kis szmírna szőnyegok, villany számovár, bronz falidiszok, dísz tárgyak, majolika, asztal, talpas poharak, függönyök stb. eladó. Strada Consistorului (Bathányi-utca) 23. sz. I. em. jobb. 1000

EGÉSZSÉGES BURGONYA kapható „Doina” cégénél. Strada Crisana (Karolinai-utca) kisposta. 688

KONSOL-TÜKRÖK 130x71 cm. 2000 lei, 114x65 cm. 2500 lei, mosdó 900, szmírna szőnyegok 1000 leitől felfelé eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13000

IROASZTAL vaskasszával, antik kredenc, kakukos óra eladó, Uranus-iroda főpostával szemben. 13000

SEZLON takaró, rövid hangora megvételre kerestetik. Cím: Wallinger hirdetőjében. 13188

MICALACA-NOUN két szoba konyha berendezés lakással együtt eladó. „Uranus” iroda, főpostával szemben. 13001

BLADÓ egy 90 fősök fűszer állvány, egy jésszekrény, rákdaráló, kővértő. Cím Kelet hírlapiroda. 13054

RONGYOT megvételre keresünk. Cím a kiadóban. 1000

A NAGY KERESLETRA VALÓ TEKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, mütárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kluzauk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

EGY DARAB 50 HP. Diesel-motor, 1 darab 30 HP. Bolinder-motor eladó. Zimándi-malom. 599

VA STAGSÁGGYALUGŐP abrichter hosszklukfurógép, radiálszita, 8 részü sziszita és hámozógép eladó. Braun-malomban Micalaca-Nou (Ujmikolakán.) 13068

PAPRIKA minden mennyiségben és minőségben. legolcsóbb napi áron kapható Pollák József fűszerkereskedésében. 404

PERZSA ebédlőszőnyeg 350x450 sürgösen eladó. Strada Pescarului (Thököly Imre-utca) 51. 681

KÖLTŐGŐP 2 darab, melegvizűtéses, eladó Boros-gasdaság Gurahonj (Honctő.) 635

TIZENKETTŐS ezüst evőeszköz, aufsatz, fekete koztüm, 6 szem. abrosz, képrama eladó. Strada Moaciumi (Orasv-utca) 14. magtárral szemben. 686

SALONGARNITURA 6000 lei, frakkok 500 és 1500 lei, cilinderek 100 lei, 9 méteres felselyem függőny karnissal 2000 leiért eladó. — Uranus-iroda főpostával szemben. 13000

BUTOR, tulhalmozott raktár miatt, ebédölő és hálószobák olcsó áron kaphatók Wiegenfeld, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 12071

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izó könyvkereskedése. 13629

MÜTÁRGYAKAT, porcelánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmírna szőnyegket, ezüst gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

MINDENNEMŐ ÉKSZERT gyöngyöket, legmagasabb áron vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 12021

Ingatlan.

STR. ALBA IULIA (Zsófia-utca) 7. számú ház eladó. 681

MODERN ház 8 szobás lakással eladó. Cím a kiadóban. 632

TŐKEBEFEKTETÉSRE alkalmas belvárosi béres és magánházak 3-8 szobás lakásokkal, valamint jömoneteli üzletek, vendéglők, malmok, szőlők eladó. Bövebbet Wallinger-irodában Földes-patika kapujával szemben. 18188

TORNOVA mellett állomás közelében 12 kat. hold szántó és 8 hold szőlő urinakól 240.000 Leiért teljes felszereléssel eladó. Megbízott Haász-iroda, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. 13514

ALKALMI VÉTELEK. Eladók: bérházak, magánházak, üzletházak 3-6 szobás lakásokkal. Haász-iroda, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. 13514

STRADA MADACH IMRE 7. számú ház azonnali eladó 3 szobás lakással. 639

Üzletek.

RAKTARHELYISEGET, nagy tisztehelyiséget keresünk fővár közelében. Ajánlatokat „Argus” hirdetőben keressék Strada Eminescu (Deák F. utca) 1. 18418

Ellátás.

FIATAL házaspár elsőrendű uriasládnál teljes ellátást keres. — Ajánlatokat „Gyáros” címen Wallinger hirdetője továbbít. 18189

URIEANY teljes ellátást keres feltétlenül uriasládnál. Cím Wallinger hirdetőjében. 18188

Különféle.

SZÖVOTANFOLYAM részére egy óra megfelelő helyiség kerestetik a belvárosban. Cím Wallinger hirdetőjében. 18188

VILLANSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarzcz műszerész Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

DIRECTE importált legfinomabb eredeti norvég, kevésbé hazsagu Cod-liver-olj. Czukamájolai dr. Földes Béla gyógyszerész Árad. 12831

Figyelem!!!

Str. I. L. Caragiale (Csiki Gergely-utca) 17. számú ház folyó hó 10-én délután 2 órakor önkéntes árverésen eladatik. Feltételek megtudhatók:

HAÁSZ-irodában, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 6. szám. 18514

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg 6. Postai. 12831

Fr. H. Soltan, belkölökeztető kollégisták megválasztására kiírt pályázat...

Apró hirdetések. Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó hirdetési ára 1 lei. Vastagabb betűvel 2 lei. Vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szótig 10 lei.

Levelezés.

OSINOS, szép barna jucker aszonyka odaadó barátja leone gavalier uriasbernek. „Szitál átok” című leveleket Wallinger hirdetője továbbít. 18188

Alkalmazás.

JÖLFÖZŐ szakácsnő jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cím a kiadóban. 4000

MINDENES főszámla kerestetik február 15-ére kétféle családhoz. Cím a kiadóhivatalban. 496

TÉGLAGYARI MUNKASOK KÖRKERENECHEZ. Behordók, kihordók, rakók és abelgölők, kerestetik acord munkába, avagy vállalkozónak kiadandó. Ajánlatok kerestetik: Pártos és Társai göztégia és eszerégyár címére Lugojra. 604

URADALOM keres aprilla 1-re bognármezt. Megkereséseket kiadóhivatalba kerestetik. 611

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár RT. Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 13649 Elfogad betételeket magas kamatozással. Arany és ékszer-tárgyakra zálogkölcst nyújt.

Mindenfajta nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig izlésesen, jutányosan és gyorsan készít az „Aradi Közlöny” nyomdája

Sohasem hirdetés hiába az „Aradi Közlöny”-ben

Nyomatott az Aradi Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadóhivatalban Aradi Nyomda Vállalat